

PM 2009:85 RVII (Dnr 326-493/2009)

Funktionshinderombudsmannens årsrapport för 2008

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Anmälan av funktionshinderombudsmannens årsrapport avseende verksamheten 2008 godkänns, *bilaga*.
2. Årsrapporten överlämnas till stadens nämnder och styrelser för kännedom.

Föredragande borgarrådet Ulf Kristersson anför följande.

Ärendet

Stockholms stads kommunfullmäktige beslutade år 2000 att inrätta en funktionshinderombudsman (FO). Kommunstyrelsen fastställde år 2001 en instruktion för FO:s verksamhet och tjänsten tillsattes år 2002.

FO ska årligen avge en rapport till kommunstyrelsen. Denna rapport ska enligt instruktionen innehålla 1) redovisning av årets verksamhet, 2) belysning av brister och 3) redogörelse för förbättringsarbetet.

FO ska agera inom fyra huvudområden; omvärldsbevakning, uppföljning, samarbete/samverkan samt därutöver vara ett forum för människor med funktionsnedsättningar, deras anhöriga och organisationer. FO agerar inte som ombud eller företrädare för enskilda och överprövar inte ansvariga nämnders beslut.

Efter att FO till och med 2006 varit organisatoriskt placerad under stadsledningskontorets välfärds- och utbildningsavdelning flyttades verksamheten från och med den 1 januari 2007 över till socialtjänstnämnden. Uppdraget till FO har varit att fungera som en kunskapsresurs för stadens alla förvaltningar och bolag samt vara rådgivande och följa upp efterlevnaden av lagar, policys och riktlinjer samt föreslå förbättringsåtgärder. Den årsrapport som behandlas i denna PM redogör för FO:s arbete under år 2008 och följer upp stadens arbete utifrån funktionshinderaspekter. Stadens handikappolitiska inriktningsmål anges i Stockholms stads handikappolitiska program. Målen utgår ifrån den gällande lagstiftningen och följer den nationella handlingsplanens handikappolitiska mål.

Rapportens förbättringsförslag fokuserar särskilt på stadens tillgänglighetsarbete samt kvaliteten inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättningar.

Beredning

Kommunstyrelsens handikappråd har behandlat rapporten och inkommit med ett yttrande.

Kommunstyrelsens handikappråd har inte något att erinra mot innehållet i rapporten. De brister som FO lyfter fram är alla sådana som rådet och hela handikappörelsen väl känner till. Det framgångsrika tillgänglighetsarbetet och de ambitiösa utredningsinsatser m.m. som görs vill vi apostrofera.

Mina synpunkter

Funktionshinderombudsmannens årliga rapporter utgör ett mycket bra och viktigt underlag för stadens samlade arbete med funktionshindersfrågor. Att allt fler av stadens förvaltningar och bolag anlitar FO som rådgivare och informatör i frågor med funktionshindersaspekter indikerar att vi är på rätt väg. I takt med att stadens styrelser och nämnder blir allt bättre på att använda det handikappolitiska programmet i verksamhetsplaneringen kommer detta att innebära ytterligare stora förbättringar. Vi har kommit en bra bit på väg men en hel del återstår att göra och det är därför viktigt att vi inte nöjer oss utan genom tydligare prioriteringar och medveten planering ökar tempot än mer.

Jobbtorg Stockholm har påbörjat aktiviteter som riktar sig till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det är en viktig satsning att även denna målgrupp ska kunna coachas och matchas mot praktikplatser och ges möjligheter att kunna återgå till eller komma in i arbetslivet.

Under året kommer en plan för utbyggnad av bostäder till funktionshindrade att antas. Med hjälp av den och den nya genomförandegruppen hoppas jag att takten i bostadsbyggandet kommer att öka.

Staden har sedan 1999 avsatt cirka en miljard kronor i tillgänglighetsskapande åtgärder. Åtgärderna avser främst förbättringar i gatumiljön vilket gett synbara resultat, något som också lyfts fram av handikapporganisationerna.

Staden har åstadkommit mycket under projektets gång genom bland annat ett gott samarbete med handikappråd och handikapporganisationer. För ökad tillgänglighet och säkerhet kommer staden att fortsätta med det framgångsrika arbetet genom att bland annat bygga om övergångsställen, soffor, lekplatser, rännalar och bänkar i alla stadens stadsdelar. Samtidigt som Stockholm kommer att vara en av världens tillgängligaste städer så kan vi inte slå oss till ro. Det handlar nu om att fortsätta att tillgängliggöra vår stad.

Mot bakgrund av detta bör alla nämnder och styrelser i Stockholms stad med rapporten som utgångspunkt utvärdera sitt eget arbete gällande funktionshindersfrågor under 2009, samt använda dragna slutsatser och lärdomar i det löpande arbetet framöver.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Anmälan av funktionshinderombudsmannens årsrapport avseende verksamheten 2008 godkänns, *bilaga*.
2. Årsrapporten överlämnas till stadens nämnder och styrelser för kännedom.

Stockholm den 30 april 2009

ULF KRISTERSSON

Bilaga

Funktionshindersombudsmannens årsrapport till kommunstyrelsen – avser verksamhetsåret 2008

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Anmälan av Funktionshindernsombudsmannens årsrapport godkänns.
2. Årsrapporten överlämnas till stadens nämnder och styrelser för beaktande i samverkan med de lokala handikappråden.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med berörda nämnder, styrelser samt handikappråd snarast ta fram en åtgärdsplan inom de stadsövergripande förbättringsområden som redovisas i årsrapporten.
4. Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda möjligheterna att tillsätta en samordnare för att samordna och följa upp det övergripande tillgänglighetsarbetet.
5. Från och med nästa år rapporteras Funktionshinderombudsmannens årsrapport till kommunfullmäktige istället för till kommunstyrelsen.
6. Därutöver vill vi framföra följande

Målet om att Stockholms stad ska bli världens mest tillgängliga huvudstad år 2010 har prioriterats allt lägre sedan den borgerliga majoriteten kom till makten. Beslut och insatser för nödvändig utveckling av tillgänglighetsarbetet brister, vilket bekräftas av Funktionshinderombudsmannens årsrapport. Nu förväntar vi oss att majoriteten tar åt sig av kritiken.

Vi vill instämma med Funktionshinderombudsmannen och Kommunstyrelsens handikappråd som menar att det krävs en övergripande tillgänglighetsstrategi med en stadsövergripande pådrivande organisation och relevanta mål och indikatorer för verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättningar. Staden har framgångsrikt förbättrat den fysiska miljön men nu måste nästa steg tas för att förbättra andra områden såsom inkludering i idrotts-, fritids- och kulturverksamheter, utbildning samt en mer tillgänglig arbetsmarknad. Det är också viktigt att tillgängliggöra samlingslokaler för syn- och hörselskadade. I allt detta arbete måste handikapprörelsens kunskaper tas tillvara! Fortsättningsvis önskar vi att dessa rapporter redovisas till kommunfullmäktige istället för som nu till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Tomas Rudin*, *Malte Sigemalm* och *Abdo Goriya* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Stockholms stads kommunfullmäktige beslutade år 2000 att inrätta en funktionshinderombudsman (FO). Kommunstyrelsen fastställde år 2001 en instruktion för FO:s verksamhet och tjänsten tillsattes år 2002.

FO ska årligen avge en rapport till kommunstyrelsen. Denna rapport ska enligt instruktionen innehålla 1) redovisning av årets verksamhet, 2) belysning av brister och 3) redogörelse för förbättringsarbetet.

FO ska agera inom fyra huvudområden; omvärldsbevakning, uppföljning, samarbete/samverkan samt därutöver vara ett forum för människor med funktionsnedsättningar, deras anhöriga och organisationer. FO agerar inte som ombud eller företrädare för enskilda och överprövar inte ansvariga nämnders beslut.

Efter att FO till och med 2006 varit organisatoriskt placerad under stadsledningskontorets välfärds- och utbildningsavdelning flyttades verksamheten från och med den 1 januari 2007 över till socialtjänstnämnden.

Uppdraget till FO har varit att fungera som en kunskapsresurs för stadens alla förvaltningar och bolag samt vara rådgivande och följa upp efterlevnaden av lagar, policy och riktlinjer samt föreslå förbättringsåtgärder.

Den årsrapport som behandlas i denna PM redogör för FO:s arbete under år 2008 och följer upp stadens arbete utifrån funktionshinderaspekter. Stadens handikappolitiska inriktningsmål anges i Stockholms stads handikappolitiska program.

Målen utgår ifrån den gällande lagstiftningen och följer den nationella handlingsplanens handikappolitiska mål.

Rapportens förbättringsförslag fokuserar särskilt på stadens tillgänglighetsarbete samt kvaliteten inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättningar.

BEREDNING

Kommunstyrelsens handikappråd har behandlat rapporten och inkommit med ett yttrande

Kommunstyrelsens handikappråd

Kommunstyrelsens handikappråd beslutade vid sitt sammanträde den 20 april 2009 att godkänna rapporten och att lämna följande yttrande.

Handikapprådet har inte något att erinra mot innehållet i rapporten. De brister som FO lyfter fram är alla sådana som rådet och hela handikapprörelsen väl känner till. Det framgångsrika tillgänglighetsarbetet och de ambitiösa utredningsinsatser m.m. som görs vill vi apostrofera.

Men vi vill därutöver lämna vissa kommentarer till rapportens innehåll, närmast för att förstärka vad som nämns där.

Också den här gången påpekar FO behovet av en övergripande tillgänglighetsstrategi med en stadsövergripande pådrivande organisation för att stödja nämnder och styrelser i tillgänglighetsarbetet. Samma påpekande har också vi och andra handikappråd gjort vid flera tillfällen. Trots det har ingenting hänt.

FO påpekade i sin förra årsrapport också att staden måste fastställa relevanta mål och indikatorer för verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättningar. Samma påpekande görs i rapporten för 2008. FO jämför med hur äldre-omsorgen behandlas i

stadens styrsystem. Avsaknaden av indikatorer var i det närmaste totalt varför nämnder och bolag har uppfattat att handikappaspekter inte är ett område som stadens politiska ledning har prioriterat.

I stadens verksamhetsplan för 2008 sägs att samtliga styrelser och nämnder ska redovisa till kommunstyrelsen vilka insatser som gjorts för att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet och bekämpa diskriminering mot personer med funktionsnedsättning. Redovisningen har uteblivit eftersom det inte angetts några indikatorer som kan följas upp i stadens ILS-system.

Rådet ser mycket allvarligt på avsaknaden av det starka handikappolitiska engagemang som måste till om de högt ställda ambitionerna att Stockholm ska bli ett föredöme i världen ska bli något mer än vackra ord. Engagemanget måste visa sig inte minst i ett tydligt och effektivt styrsystem och en systematisk uppföljning av att utvecklingen går åt rätt håll och i en rimligt snabb takt. Att den fysiska miljön förbättras är förvisso för tjänstfullt och oerhört viktigt men det räcker inte. Stöd och service, utbildning, kultur- och fritidssektorerna m.fl. måste också genomsyras av engagemanget att ingen ska diskrimineras i något avseende på grund av en funktionsnedsättning.

FO lyfter fram design-för-alla som en viktig princip i planering, byggande och produktion av stadens tjänster. Vi anser att principen ska styra alla stadens verksamheter och även ingå som en viktig aspekt i all upphandling.

Handikapprörelsens kunskaper och erfarenheter måste tas tillvara. Den skyldighet att samverka med berörda handikapporganisationer som lagstiftningen föreskriver (LSS 15 § p.7) måste uppfyllas, något som tyvärr inte är fallet för närvarande. Att behandla frågor av stor vikt för en viss grupp människor med omfattande funktionsnedsättning enbart i handikappråden uppfyller inte lagstiftningens krav. Och att enbart informera är inte heller förenligt med intentionerna i lagstiftningen.